

Dato: 22.05.2024

Slik kan vi skape flere grønne bedrifter fra forskning

Vi må investere mer i ny verdiskaping, gode samfunnsløsninger og tilrettelegge for at nytt, grønt og eksportrettet næringsliv vokser frem dersom vi skal nå ambisjonen i arbeidet med stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter om «å være et av verdens beste land å starte og drive virksomhet i» samt ambisjonene i strategien for økt FoU i næringslivet. Også i stortingsmeldingen om forskningssystemet, er det et mål å ta forskning raskere i bruk. Nye bedrifter som skaper arbeidsplasser og verdiskaping basert på forskningsresultater er én effektiv måte å ta forskning i bruk. Da må vi styrke en ordning for å «fjerne flaskehalser» i verdikjeden for forskningsbaserte oppstartsbedrifter, som gjør at vi kan gå raskere fra forskning til industriell produksjon eller anvendelse i offentlig sektor.

«Flaskehalser» i verdikjeden fra forskning til eksport

Norge investerer store beløp i forskning ved landets universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak. Forskingen frembringer ny kunnskap, teknologi og løsninger som bidrar til innovasjon, verdiskaping og bærekraftig omstilling, både i eksisterende næringsliv og i offentlig forvaltning og offentlig tjenesteproduksjon. Noe av forskningen legger også grunnlag for etablering av helt nye bedrifter. OECD og flere evalueringer og utredninger har understreket at Norge har et stort potensial for å realisere flere oppstartsselskaper med utgangspunkt i forskningsresultater.¹

Det er behov for spesialisert kompetanse som kan systematikken rundt bedriftsetablering og kommersiell drift, har investornettverk og kan hjelpe de mest lovende oppstartsselskapene til markedet. Denne spesialiserte kompetansen, «TTO-funksjon», bistår med kommersialisering av kunnskapsbaserte innovasjoner fra forskningsmiljøene.

I 2023 ble det gjort endringer i Programmet for kommersialisering fra offentlig finansiert forskning i Forskningsrådet, som bidrar til å finansiere TTO-funksjonen (FORNY-programmet).² Det skal muliggjøre utvikling av nye bedrifter fra totalt 170 forskningsinstitusjoner. Vi er bekymret for at denne svært svake ordningen fører til færre oppstartsbedrifter basert på forskning. Potensialet er mye større enn det forskningsmiljøene i dag har mulighet til å ta ut. FORNY-ordningen innebærer nå mindre støtte til de miljøene som arbeider med å ta forskningen i bruk i form av nye bedrifter og har ført til kraftig reduksjon i aktivitetsnivå sammenlignet med tidligere. Den utviklingen må snus, og det må gjøres raskt så ikke kompetansen svekkes. For å øke etablering av nye, framtidsretta bedrifter fra forskning, må:

Bevilgningen til kommersialisering fra offentlig finansiert forskning (FORNY) i Forskningsrådet økes betraktelig.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
 daglig leder FIN

Agnes Landstad
 daglig leder FFA

Øystein Søreide
 adm.dir. Abelia

Sunniva Whittaker
 styreleder UHR

Kopi: Norges Forskningsråd

¹ OECD 2017 – [Gjennomgang av det norske innovasjonssystemet](#), Menon 2018 – [Insentiver for kommersialisering av forskning](#), [Kapitaltilgangsutvalget](#) 2019.

² Kommersialiseringsprosjektene i Forskningsrådet består av tre søknadstyper: Kvalifisering, verifisering og tidligfase teknologioverføring.